

**“Дехконобод калий завод” АЖ да 2019 йил бизнес режа кўрсаткичларининг
бажарилиши якунлари ҳамда 2020 йил учун амалга ошириладиган энг муҳим ва устувор
вазифалари тўғрисида ҳисобот**

2019 йил якуни билан 476,9 млрд. сўм маҳсулотлар ишлаб чиқарилиб, ўсиш суръати 109 фоизни ташкил қилди. Соф ҳолда 199,1 минг тн калийли (режага нисбатан 105,7 фоиз) минерал ўғитлар ишлаб чиқарилди.

Жамиятда маҳсулот турларини маҳаллийлаштириш ҳисобига 1,98 млрд сўмлик (100 фоиз) маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Шунингдек, тармоқлараро кооперация ва маҳсулотларни маҳаллийлаштириш ҳисобига импорт ҳажми 1,37 млн долларга қисқартирилди.

Маҳсулот ишлаб чиқариш харажатлари (таннархи) жами 390,3 млрд сўмга (45,1 фоизга) тежалди.

168,4 минг тонна 31,5 млн. АҚШ долларлик калий хлорид минерал ўғитини дунёнинг 12 дан зиёд мамлакатларга (Индонезия, Малайзия, Вьетнам, Филиппин, Корея, Эрон, Озарбайжон, Туркия, Латвия, Литва, Қозоғистон, Қирғизистон, Япония) (110,3 фоиз) экспорти таъминланди.

Бу билан жамиятда маҳсулот турларини маҳаллийлаштириш ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш, тармоқлараро кооперация ва маҳсулотларни маҳаллийлаштириш ҳисобига импорт ҳажмини қисқартириш, маҳсулот ишлаб чиқариш харажатларини тежаш бўйича белгиланган прогноз кўрсаткичлар бажарилди.

Тоғ-кон ишларининг истиқболли режасига асосан 2 комплект лентали транспортёр конвейерлар, 1 комплект комбайн комплекси (қазув комбайни, бункер-юклагич, ўзюрар вагон) харид қилиниб етказиб берилди ва 1 800 п.метр кон-капитал ва 1 500 п.метр кон-тайёрлов ишлари амалга оширилди.

Жамиятда янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўйича – “Грануляцияланган хлорли калий ишлаб чиқаришни ташкил этиш” (лойиҳа қиймати – 15 млн доллар) ва “Калий сульфати ва бошқа калий тузларининг турларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш” (лойиҳа қиймати 61 млн доллар) лойиҳаларининг концепциялари ишлаб чиқилди.

Ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ва 2021 йилда 600 минг тонна калийли ўғитлар ишлаб чиқариш қувватига эришиш мақсадида ташқи электр таъминоти тармоғи объектлари (ВЛ-110 кВ), шу жумладан, марказий тақсимлаш пунктини (ЦРП) кенгайтириш бўйича қурилиш ишлари давом эттирилди.

2019 йилнинг 4 чораги бухгалтерия баланси маълумотларига асосан 206,6 млрд. сўмлик жорий активлар таркиби ўрганилганда товар моддий заҳиралар 43%, шу жумладан ишлаб чиқариш заҳиралари 11%, тайёр маҳсулот 32%, дебиторлар 50%, шу жумладан харидор ва буюрмачиларнинг қарзи 28%, мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар 16%, пул маблағлари 6 %ни ташкил этган.

Ушбу даврда айланма маблағлар рентабеллиги 0.58% ни ташкил этиб, ўтган йилга нисбатан 3 бараварга ошган. Маҳсулот фонд сигими кўрсаткичи 1.79 сўмни, тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган айланма маблағлар 2.6 сўмни, тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган фойда 2 тийинни, ишлаб чиқариш рентабеллиги 0.4% ни, дебиторлик қарзларининг айланиш коэффиценти 3.6 ни ташкил этди.

2018 йилда жамият томонидан 71160,3 млн. сўмлик товар моддий бойликлар харид қилинган бўлиб шундан 43,2 % ни ёқилғи, 21,3 % ни хом ашё ва материаллар, 19,9 фоизини эҳтиёт қисмлар ташкил этган.

2019 йилда эса 63688,98 млн. сўмлик товар моддий бойликлар харид қилинган бўлиб шундан 41,9 % ни ёқилғи, 5,6 % ни хом ашё ва материаллар, 24 фоизини эҳтиёт қисмлар, 15,1 % ни бошқа материаллар ташкил этган. Ушбу даврда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ТМЗ лар

харид суммаси 7471,32 млн. сўмга ёки 10.5 % га камайган. Бунга асосан хом ашё ва материалларнинг 76,7 фоизга, ёқилғининг 13,1 фоизга, тара ва тара материалларининг 98,6 фоизга камайиши сабаб бўлган. Бошқа материалларда 156 % ёки 5879,38 млн. сўмга, қурилиш материалларида 73.3 % ёки 2830,99 млн. сўмга ўсиш кузатилган (1-жадвал).

Жамиятда 01.01.2020 йил ҳолатига дебиторлик қарздорлик суммаси 103,3 млрд. сўмни ташкил этди, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан билан таққослаганда қарздорлик 7,3 млрд. сўмга кўпайди. Дебитор қарздорликларининг айланиш даври 98 кунни, жорий активлар таркибидаги улуши 10,6 % ни ташкил этди.

01.01.2020 йил ҳолатига кредиторлик қарзлар суммаси 60,2 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан билан таққослаганда қарздорлик 38,2 млрд. сўмга кўпайган. Кредитор қарздорликларининг айланиш даври 40 кунни, жами мажбуриятлар таркибидаги улуши 1.9 % ни ташкил этди.

Йил якунларига кўра жамиятда ишлаб чиқарилаётган калий хлорид минерал ўғитининг ишлаб чиқариш таннархи 199293 млн. сўмни, 1 тонна учун 633705 сўмни, жами жами таннархи эса 408393 млн. сўмни 1 тонна учун 1298594 сўмни ташкил этди, шундан 49 фоизини ишлаб чиқариш таннархи, талаб этиладиган фойда миқдори 51 фоизини ташкил этиб, шундан давр харажатлари 21 фоизни, молиявий харажатлар 29% ташкил этди.

2019 йилда давр харажатлари 84,5 млрд. сўмни ташкил қилиб, бизнес режага нисбатан 16,9 млрд. сўмга ёки 125% га кўпайиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 768 млн.сўмга камайган. Шундан:

Сотиш харажатлари 22,3 млрд. сўмни ташкил қилиб, бизнес режага нисбатан 5.7 млрд. сўмга ёки 134 % га, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,3 млрд. сўмга кўпайган. Бунинг асосий сабаби маҳсулотни хорижий харидорларнинг талабига кўра DAP Хожидават шартида етказиб берилиши ҳисобига 3.5 млрд. сўм ҳамда маҳсулотни жойларда ижара омборларида сақлаш харажатларининг 2 млрд. сўмга ошиши таъсир қилган.

Маъмурий бошқарув харажатлари 11,2 млрд. сўмни ташкил қилиб, бизнес режага нисбатан 3.4 млрд. сўм ёки 144% га, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4,2 млрд. сўмга кўпайган.

Бошқарув ходимларига тегишли бўлган меҳнатга ҳақ тўлаш харажатлари 321 млн. сўмга ёки 108 %, бошқарув ходимларига тегишли бўлган ижтимоий суғуртага ажратмалари 64,8 млн. сўм ёки 106%, хизмат енгил автотранспортига ва хизмат микроавтобусини сақлаш, ёллаш ва ижарага олиш харажатлари 626,9 млн. сўм ёки 352%, хизмат сафарлари харажатлари 415,4 млн. сўм ёки 185%, вакиллик харажатлари 295,7 млн. сўм ёки 141%, маъмурий мақсадлар учун фойдаланиладиган инвентарлар ва хўжалик анжомлари қийматини ҳисобдан чиқариш бўйича харажатлар ҳамда уларни белгиланган мақсадда фойдаланиш учун яроқли ҳолатда сақлаш билан боғлиқ бўлган бошқа харажатларнинг 1081,2 ёки 768% га ошиши сабаб бўлган.

Бошқа операцион харажатлари 50,9 млрд. сўмни ташкил қилиб, бизнес режага нисбатан 7.8 млрд. сўмга ёки 118% га кўпайиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 11,3 млрд. сўмга камайган. Бунга кадрлар тайёрлаш ва уларни қайта тайёрлаш харажатлари 72,6 млн. сўм ёки 145%, консултация хизматларининг 59,9 млн. сўм ёки 523%, Аудиторлик хизматлари 98,8 млн. сўм ёки 416%, хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлари ва хўжаликларни сақлашдан кўрилган зарарлар 1852,9 млн. сўм, пахта йиғим терими мавсумида автотранспорт хизмати харажатлари 240,4 млн. сўм, мукофотлар, йил давомидаги иш якунлари бўйича рағбатлантиришлар 5038 млн. сўм ёки 159%, ишчилар шаҳарчаси, ётоқхона ва болалар ормгоҳи учун харажатлар 1984,4 млн. сўм ёки 818%, Банк ва депозитарий хизматларига тўловлар 874 млн. сўм ёки 238%, “Жажжи кимёгар” МТМ сақлаш харажати 101,7 млн. сўм, зарарлар, жарималар, пенялар 3533,9 млн. сўм, бошқа харажатлар (байрам тадбирлари, пахта мавсумидаги харажатлар, банк кредити учун кафиллик харажатлари) 5423 млн. сўм ёки 374 % ошиши таъсир этган.

2019 йилда жамиятнинг йил якуни билан маҳсулот сотишдан олинган соф тушуми 372,4 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 36,3 млрд.сўмга кўпайди. Бизнес режа кўрсаткичи эса 114,6 млрд. сўмга ёки 24 % га кам бажарилган. Сотилган маҳсулот таннархи 164,3 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилги кўрсаткичга нисбатан 29,7 млрд. сўмга кўпайган, бизнес режага нисбатан эса 52 млрд. сўмга камайиб, соф тушумнинг 44 %ни ташкил қилди.

2019 йил якунига кўра жамиятнинг асосий фаолиятининг бошқа даромадлари 948,6 млн. сўмни ташкил қилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1 357 млн. сўмга камайган.

Молиявий фаолият бўйича даромадлари 130,7 млрд. сўмни ташкил қилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 106,1 млрд. сўмга, молиявий фаолият харажатлари эса 248,1 млрд. сўмни ташкил қилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 109,8 млрд. сўмга кўпайган.

Жамиятнинг умумхўжалик фаолиятидан олган фойдаси 7,3 млрд. сўм бўлиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,3 млрд. сўмга кўпайган, ҳисобот даври натижаларга кўра жамиятда 5,7 млрд.сўм соф фойда олишга эришилган. Жамиятнинг соф фойдаси тасдиқланган бизнес режаси 5,5 фоизга бажарилган, холос. Бунинг асосий сабаби маҳсулот сотишдан тушган тушумнинг режага нисбатан 24% га кам бажарилганлиги ҳамда молиявий харажатлар (асосан курс фарқидан зарарлар) нинг бизнес режа кўрсаткичига нисбатан 194% га ошганлиги таъсир кўрсатган.

Ишлаб чиқилган бизнес режага мувофиқ 2020 йилда жами 440,6 млрд сўмлик (жумладан I чорақда – 95,7 млрд сўм) товар маҳсулоти ишлаб чиқарилиб, ўсиш суръати 105 фоизга таъминланиши, соф ҳолда жами 210,0 минг тн калийли минерал ўғитлар ишлаб чиқарилиши кўзда тутилган.

Маҳсулот экспорти ҳисобига 38,4 млн доллар (ўсиш 137 фоиз), шундан I чорақда 5,76 млн доллар валюта тушуми тушиши, маҳаллийлаштириш ҳисобига 2,04 млрд сўм (I чорақ – 402 млн. сўм) товарлар ишлаб чиқариш, маҳсулот ишлаб чиқариш харажатларини (таннархи) жами 20,56 млрд сўмга, жумладан 480,5 минг кВт соат электр энергияси тежаш чоралари кўрилади.

Тоғ-кон ишларининг истиқболли режасига асосан 2020 йилда жами 8 058 п.метр кон-капитал (I чорақ – 2 730 п.метр) ва 5 657 п.метр кон-тайёрлов (I чорақ – 1 150 п.метр) ишлари амалга оширилиши кўзда тутилган.

Жамиятда ишлаб чиқарилаётган калий хлорид минерал ўғитининг ҳозирги пайтдаги 1 тоннаси учун нархи ҚҚС дан ташқари 1 326261 сўмни ташкил этиб, шундан 676649 сўми ёки 51 фоизини ишлаб чиқариш таннархи, талаб этиладиган фойда миқдори 649312 сўм ёки 49 фоизини ташкил этиб, шундан давр харажатлари 210417 сўм ёки 16 фоизни, молиявий фаолият бўйича харажатлар 386786 сўм ёки 29 фоизни ташкил этади.

Ишлаб чиқариш таннархи таркибида бевосита материал харажатларнинг улуши 46.7 % ни шу жумладан сильвинит хом ашёсининг улуши 23.7% ни ташкил қилади.

Хом ашёни юклаш, ташиш ва бункерга суриб бериш билан боғлиқ харажатлар 127495 сўм ёки 19 % ни ташкил этади.

1 тонна сильвинит хом ашёсининг режавий таннархи 37206 сўмни ташкил этиб, унинг таркибидаги асосий харажат (46 % дан юқори) ни амортизация харажатлари эгаллайди.

Ҳозирда жаҳон бозорида калий ўғити нархидаги пасайиш туфайли ҳозирги пайтда хорижга 1 тонна қадокланмаган калий хлоридни 130 АҚШ доллари ёки сўм ҳисобида 1313000 сўм дан экспорт қилинмоқда.

Бошқарув раиси

О.А.Курбонов